

Kader voor de delibererende klassenraad eind eerste graad SO - 18 mei 2021

Vooraf: waarom deze nota?

Het is belangrijk dat de deliberatie op het einde van de eerste graad SO op een goede manier kan gebeuren zodat correct geattesteerd en georiënteerd kan worden. In onderstaande nota formuleren we een aantal kapstokken ter ondersteuning van de werkzaamheden van de delibererende klassenraad eind eerste graad SO.

We staan eerst stil bij de focus die we leggen in de eerste graad van het SO, vervolgens zoomen we in op de opdracht van de delibererende klassenraad eind eerste graad en we sluiten af met een aantal elementen die we specifiek bij het delibereren en oriënteren in de eerste graad dienen mee te nemen.

1. Focus eerste graad SO

- Het curriculum zo aanbieden dat alle leerlingen maximaal kansen krijgen om de leerplandoelen te verwerven (cf. noodzaak van binnen- en buitenklasdifferentiatie + remediëring).
- Focus op brede en grondige basisvorming en op ‘verkennen’ (cf. uitstel studiekeuze): ‘Wat doe ik graag en kan ik goed? Wat doe ik graag maar moet ik wel voor werken? Wat doe ik niet graag maar kan ik wel goed? Wat doe ik niet graag en werk ik niet graag voor?’
- Aandacht voor de ontwikkeling van leerstrategieën, sociaal leren, mentaal welbevinden, loopbaancompetenties ... (cf. brede basiszorg)
- “Om aan het einde van de eerste graad een positieve studiekeuze te kunnen maken, hebben leerlingen voldoende positieve leerervaringen nodig. Cruciaal daarvoor is dat er een ‘succesdidactiek’ wordt ingebouwd. Een dergelijke succesdidactiek zal slechts ten volle effect hebben in een ‘studiesanctiearm’ klimaat. Leerlingen moeten fouten kunnen maken zonder daarvoor gestraft te worden. Uit fouten kan men leren en de didactiek zal erop gericht zijn dit potentieel maximaal te benutten. Door hun positieve leerervaringen systematisch bij te houden, kunnen leerlingen op een stimulerende manier inzicht verwerven in hun talenten, interesses en capaciteiten. Het stelt hen in staat om te kiezen op basis van waar ze goed in zijn, in plaats van een keuze op basis van wat ze niet kunnen.” (Nota ‘Uitbouw toekomstige eerste graad, 2017)

2. Opdracht delibererende klassenraad eerste graad SO

- Een uitspraak doen of de leerling in voldoende mate de leerplandoelen (van het kerncurriculum) heeft behaald en het passende oriënteringsattest uitreiken. Het kerncurriculum omvat in het tweede leerjaar van de eerste graad de doelen van de basisvorming en de doelen van de basisoptie(s).
- De klassenraad neemt hierbij het volledige dossier van de leerling in overweging (resultaten, beslissingen/vaststellingen/adviezen van de begeleidende klassenraad, afwezigheden, ondersteunende maatregelen, remediëring, eventueel een handelingsplan, thuissituatie, evolutie doorheen het schooljaar, enz.) en doet als het ware een **retroperspectief** onderzoek.

- De klassenraad voert ook een **prospectief** onderzoek (naar welke studierichting wil de leerling gaan in de tweede graad en wat zijn daar de slaagkansen). Dit veronderstelt kennis van de matrix secundair onderwijs.
- Op het einde van de eerste graad formuleert de klassenraad een onderbouwd advies voor de tweede graad op basis van geobserveerde talenten, interesses en capaciteiten in de basisvorming, de basisoptie en de differentiatie-uren. In het advies wordt een uitspraak gedaan in verband met de keuze voor een domein (interesses van de leerling) en in verband met de finaliteit (abstractievermogen).

3. Attesteren en oriënteren (op basis van retroperspectief en prospectief onderzoek)

Samengevat nemen we onderstaande elementen in overweging bij de attestering en oriëntering op het einde van de eerste graad SO.

Attestingering

Karakter van de attesten

Rol van basisgeletterdheid i.f.v. attest

Verhouding inhoudelijke ET en ET met een transversaal karakter

Relatie basisvorming – basisoptie(s)

Relatie kerncurriculum – differentiatie-uren

Leerling 1e jaar zonder getuigschrift BaO

Oriëntering

Profiel van de studierichtingen 2e graad

Clausuleringen voor bepaalde finaliteiten, onderwijsvormen, studierichtingen

Opstromen

Op leeftijd doorstromen

Duaal leren/DBSO/
BuSO OV3 en OV4

Rol van basisgeletterdheid
Rol van eindtermen met een transversaal karakter
Rol van basisoptie(s)

3.1 Attesteren

Karakter van de attesten

- Geslaagd (A en B) – Niet geslaagd (C)
 - Het getuigschrift van de eerste graad SO
 - Opgelet: indien gewerkt wordt met uitstel van studiebekrachtiging tot het einde van de graad én de klassenraad een C-attest uitreikt, moet er ook een oriënteringsattest voor het eerste leerjaar van de eerste graad worden uitgereikt (en dit is niet automatisch ook een C-attest; een C-attest na 1e leerjaar 1e graad enkel in uitzonderlijke gevallen - cf. omzendbrief SO 64)

Rol van basisgeletterdheid i.f.v. attest

Een belangrijk gegeven voor klassenraden is dat de eindtermen basisgeletterdheid door elke individuele leerling moeten worden bereikt op het einde van de eerste graad (d.w.z. voor het eerst op het einde van het schooljaar 2020-2021). Enkel in uitzonderlijke gevallen kan de klassenraad gemotiveerd beslissen dat een individuele leerling een eindterm basisgeletterdheid niet moet bereiken.

→ cf. moet gemonitord zijn doorheen de eerste graad, traceerbaar wat er ter zake werd gedaan bij moeilijkheden ...

Verhouding inhoudelijke ET en ET met een transversaal karakter

- Vanaf 2021-2022 verdwijnen de labels 'inhoudelijk' en 'transversaal'
- Hoe evalueren we eindtermen met een transversaal karakter? Hoe rapporteren we over eindtermen met een transversaal karakter? Hoe betrekken we hier maximaal de leerlingen bij zodat ze meer eigenaar worden van hun eigen ontwikkelproces? Te vaak wordt er over leerlingen geoordeeld en gerapporteerd en te weinig samen met de leerlingen.

Relatie basisvorming – basisoptie(s)

- De basisvorming vormt het fundament.
- Basisopties zijn geen voorafname op de tweede graad. Ze zijn verkennend bedoeld en worden vanuit die geest meegenomen in de deliberatie. De evaluatie van de doelen van de basisoptie(s) maakt deel uit van de attestering maar deze doelen vormen geen uitsluitingscriterium. Dit betekent dat de lerende die de doelen niet bereikt zich toch kan inschrijven voor een aanverwante studierichting van het desbetreffende domein.

Relatie kerncurriculum (basisvorming + basisoptie(s) in tweede jaar) – differentiatie-uren

- Wat betekenden de differentiatie-uren voor de leerling? Remediëring (gekoppeld aan de basisvorming), verdieping, verbreding?
- Welke data hebben we verzameld over die differentiatie-uren?

Leerling 1e jaar zonder getuigschrift BaO

- Indien gewerkt wordt met uitstel van studiebekrachtiging tot het einde van de graad, dient ook het getuigschrift gelijkwaardig met het getuigschrift van het BaO worden uitgereikt indien leerlingen er nog niet over beschikken.

3.2 Oriënteren

Profiel van de studierichtingen 2e graad

- Welke initiatieven vonden plaats i.v.m. zelfconceptverheldering, horizonverruiming en keuzebekwaamheid in het kader van onderwijsloopbaanbegeleiding?
- Leraren eerste graad dienen een zeer goed zicht te hebben op matrix (wat gebeurde er in dit verband?)

Clausuleringen voor bepaalde finaliteiten, onderwijsvormen, studierichtingen

- Wees behoedzaam met B-attesten (Welke data zijn voorhanden? Hoe onderbouwen? Belang van motivering!).
Motiveringen dienen vooral sterk onderbouwd te zijn. Vooral bij de clausuleringen bij B-attesten is een grondig prospectief onderzoek aan de orde. Hoe breder de clausulering, hoe uitgebreider de motivering. Overweeg ook remediëring, niet-bindend advies.
- Overzitten na een B-attest, met of zonder studieverandering, kan nog enkel na:
 - een gunstig advies van de delibererende klassenraad, en vervolgens
 - een (niet-bindend) advies van een centrum voor leerlingenbegeleiding dat de betrokken personen, op hun verzoek, hebben ontvangen.
Bij ongunstig advies van de delibererende klassenraad moet de leerling, ongeacht de school, naar het hoger leerjaar overgaan. Het advies van de klassenraad wordt systematisch vermeld op het betrokken oriënteringsattest; het advies van het centrum voor leerlingenbegeleiding wordt in voorkomend geval in het leerlingendossier van de school waar de leerling overzit, opgenomen.
- Wees behoedzaam om niet voortijdig onderwijsloopbanen te beknotten.

Opstromen

- Na de basisoptie Opstroomoptie is er toegang tot de 3 finaliteiten
- Anders na 2B naar 3 arbeidsmarkt
of via toelatingsklassenraad naar 3 D/A of D (welke info geven we mee vanuit de delibererende klassenraad eerste graad naar een toekomstige klassenraad tweede graad?)

Op leeftijd doorstromen naar 3 arbeidsmarkt

- De leerlingen die uiterlijk op 31 december volgend op de aanvang van het schooljaar de leeftijd van 15 jaar bereiken (de voorwaarde 'gunstige beslissing van de toelatingsklassenraad' valt weg vanaf het schooljaar 2021-2022)

Leren en werken/Duaal leren/BuSO

- Duaal leren (vanaf 15 jaar + 1e graad SO OF vanaf 16 jaar)
- Leren en werken (vanaf 15 jaar + 1e graad SO OF vanaf 16 jaar) – uitdovend!
Leertijd: 1 dag op school en 4 dagen op de werkvloer
DBSO: 2 dagen op school en 3 dagen op de werkvloer
- BuSO (OV4-OV3) (met verslag van toegang tot het buitengewoon onderwijs)

Rol van basisgeletterdheid, eindtermen met een transversaal karakter en basisoptie(s)

- Welke data onderbouwen hieromtrent een advies voor een bepaalde studiekeuze in de tweede graad?

